

Список використаних джерел

1. В'їзний туризм : навч. посібник / П. В. Коваль, Н. О. Алешугіна, Г. П. Андрєєва та ін. – Ніжин : Вид-во Лук'яненко В. В., 2010. – 304 с.
2. Парубець О. М. Організаційно-економічні особливості надання транспортних послуг туристам [Електронний ресурс] / О. М. Парубець, Д. О. Сугоняко. – Режим доступу :
file:///C:/Users/admin/Downloads/Vcndtue_2012_4_23.pdf
3. Ткачук Л. М. Трансформації в сфері авіаційних перевезень: виклики для туризму [Електронний ресурс] / Л. М. Ткачук. – Режим доступу :
[file:///C:/Users/admin/Downloads/gt_2013_25_29%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/admin/Downloads/gt_2013_25_29%20(1).pdf)
4. Зорін І. В. Туризм як вид діяльності [Електронний ресурс] / І. В. Зорін, Т. П. Каверіна, В. А. Квартальнов. – Режим доступу :
<http://infotour.in.ua/zorin.htm>
5. Пшінько О. Перспективи розвитку залізничного туризму в Україні [Електронний ресурс] / О. Пшінько, Р. Вернигора, Р. Коробйова. – Режим доступу :
http://www.library.diit.edu.ua/bitstream/123456789/3997/1/Pshinko_Vernigora_Korobyova.pdf

*Ляшенко Павло Андрійович,
аспірант,
Інститут економіко-правових досліджень
НАН України*

ЕКОНОМІЧНИЙ ВИМІР СОЦІАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ РЕГІОНУ

Нід соціальною безпекою автор розуміє форму метастабільного стану соціальної системи регіону, що досягається внаслідок флуктуацій такої системи та приводить до її умовної стійкості, який змінюється шляхом переходу в інший стійкіший стан нід впливом зовнішніх або внутрішніх чинників. При цьому параметри соціальної безпеки регіону можуть коливатись в діапазоні «умовна безпека – умовна небезпека». У такому контексті цікавим вбачається питання економічного виміру соціальної безпеки регіону.

Економічний вимір – кількісна ідентифікація економічних параметрів, процесів, явищ, форм тощо. Розрізняють практичний і теоретичний економічний вимір. Практичний економічний вимір ґрунтується на використанні двох типів економічних інструментів ринкових цін і економічних оцінок. Основним практичним метрологічним інструментом є ринкові ціни на продукцію, послуги, інші інгредієнти виробничої та економічної систем [1].

У точковому режимі економічний вимір соціальної безпеки регіону може бути представлено шляхом вивчення динаміки статистичних ансамблів економічних параметрів метастабільності соціальної системи регіону. Точковість представлена показником, що характеризує відхилення між

доходами і витратами населення на 1 особу за регіонами. Для дослідження використано дані, надані Державною службою статистики України (таблиці «Наявного доходу на одну особу» та «Витрати населення на одну особу»). Визначені відхилення між наявним доходом населення та їх витратами й проаналізовано симетрично: за період у три роки до початку АТО та три роки після початку АТО (2011–2016 рр.) (табл.).

Таблиця

**Відхилення між наявним доходом та витратами населення
на 1 особу за регіонами, грн**

Область	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Україна*	-3241,2	-3355,1	-4736,8	-7775,0	-9167,7	-11745,5
Вінницька	-876,2	-972,1	-2307,2	-6840,3	-7749,1	-9177,5
Волинська	-3627,5	-4352,0	-6143,6	-10482,7	-14164,7	-13682,1
Дніпропетровська	-1669,5	-1467,7	-2767,2	-6778,2	-8369,1	-12747,5
Донецька	384,1	547,0	-1054,2	1060,3	3304,5	-1303,3
Житомирська	-1259,3	-1330,4	-3492,9	-7283,2	-9213,1	-11243,6
Закарпатська	-2832,7	-2799,0	-3686,7	-8120,4	-9568,1	-11403,5
Запорізька	-2281,1	-2112,4	-3094,6	-6317,7	-8196,9	-10866,9
Івано-Франківська	-1992,8	-2489,5	-5069,8	-10528,1	-11067,7	-13312,6
Київська	-2211,1	-1564,4	-5397,4	-10287,7	-17019,7	-17288,4
Кіровоградська	-1778,9	-2491,0	-3244,9	-7375,2	-10068,6	-13313,0
Луганська	552,1	501,2	-1634,3	3449,6	4663,8	-834,5
Львівська	-2772,2	-3369,0	-3667,1	-6782,6	-9608,4	-13018,4
Миколаївська	-2150,2	-2330,4	-3983,3	-8712,3	-10127,5	-13747,2
Одеська	-9643,7	-10816,5	-10417,0	-16905,1	-17370,7	-21327,2
Полтавська	-521,4	-731,4	-1298,0	-5056,4	-7506,9	-9314,7
Рівненська	-2581,9	-2622,0	-3097,0	-6438,8	-8208,3	-11090,9
Сумська	172,0	212,5	-652,8	-4975,2	-5090,8	-8008,0
Тернопільська	-1889,5	-2307,9	-3201,9	-7985,3	-8713,2	-10869,7
Харківська	-7143,3	-8146,1	-9607,8	-15516,2	-19306,4	-23358,1
Херсонська	-2499,5	-3035,7	-3665,6	-10218,7	-11518,2	-14567,5
Хмельницька	-1307,1	-624,9	-966,1	-5593,9	-5560,9	-7988,1
Черкаська	-3187,4	-3768,8	-5149,5	-9246,7	-10853,7	-13639,9
Чернівецька	-3233,8	-3184,7	-3217,7	-8625,1	-9645,0	-11218,9
Чернігівська	-691,4	379,5	-1151,8	-6339,4	-8291,9	-11580,0

Джерело: [2]

* без урахування показників анексованої АРК та тимчасово окупованих ОРДЛО

З розрахунків можна зробити висновок, що до початку АТО найбільші розриви між 2011 та 2013 роками спостерігались у Івано-Франківському (різниця у 12,9 одиниць між 2013 та 2011 роками), Київському (різниця у 9,9 одиниць між 2013 та 2011 роками) та Одеському (різниця у 9,7 одиниць між 2013 та 2011 роками) регіонах. Найменші розриви – у Рівненському (різниця у 0,3 одиниці між 2013 та 2011 роками), Чернігівському (різниця у 1,3 одиниці між 2013 та 2011 роками) та Запорізькому (різниця у 1,3 одиниці між 2013 та 2011 роками) регіонах. Після початку АТО у 2014–2016 роках найбільший

розрив спостерігається у Луганському (різниця у 24,4 одиниці між 2016 та 2014 роками), Одеському (різниця у 13,2 одиниці між 2016 та 2014 роками), та Донецькому (різниця у 10,7 одиниць між 2016 та 2014 роками) регіонах. Найменші розриви: Хмельницький (різниця у 0,2 одиниці між 2016 та 2014 роками), Закарпатський та Вінницький (різниця у 2,1 одиниці між 2016 та 2014 роками) регіони.

В цілому за період між 2011 та 2016 роками тенденція погіршилася в таких регіонах: Івано-Франківський (різниця у 33,2 одиниці між 2016 та 2011 роками), Кіровоградський (різниця у 33,1 одиниці між 2016 та 2011 роками) та Чернігівський (різниця у 33,0 одиниці між 2016 та 2011 роками). Тенденція залишилася майже незмінною (порівнюючи усі регіони України) в регіонах: Одеський (різниця у 6,1 одиниці між 2016 та 2011 роками), Донецький (різниця у 8,2 одиниці між 2016 та 2011 роками) та Луганський (різниця у 9,6 одиниці між 2016 та 2011 роками). Оскільки Луганський і Донецький регіони не повністю підвладні Україні, тому наступними після них слідує Запорізький (різниця у 16,2 одиниці між 2016 та 2011 роками) та Хмельницький (різниця у 17,5 одиниці між 2016 та 2011 роками) регіони. В цілому можна зробити висновок, що за весь досліджуваний проміжок часу (2011–2016 роки) найбільші коливання відбулися у Одеському, Луганському та Донецькому областях.

Точкових досліджень такого важливого процесу як забезпечення соціальної безпеки регіону вочевидь недостатньо, тому подальшими науковими розвідками мають бути комплексні дослідження економічного виміру соціальної безпеки регіону.

Список використаних джерел

1. Економічна енциклопедія: у 3-х томах. Т.1/ За заг. ред. С. В. Мочерного. – К. : Видавничий центр «Академія», 2000. – 864 с.
2. Аналітична доповідь до Щорічного Послання Президента України до Верховної Ради України «Про внутрішнє та зовнішнє становище України в 2017 році». – К. : НІСД, 2017. – С. 681–906.